

Mirsad Hadžikadić:

Ovo je bila naša sedma protestna šetnja. Srećom, ovaj put su nam dozvolili da zastanemo na kraju protestne šetnje i zapravo održimo smislen protest, gdje smo održali govore, recitacije, poeziju i kulturne izvedbe. Odlična stvar u vezi Zenice je to što je ona udaljena od Sarajeva oko sat vremena, i oduvijek je bila Pittsburg Bosne i Hercegovine, zbog željezare. Trenutno su suočeni sa mnogo poteškoća zbog ekonomskih uslova. Vlasnik željezare je sada jedna indijska kompanija, i oni ne rade u punom kapacitetu nego sa značajno umanjenim kapacitetom pa i upošljavaju manji broj ljudi. Dakle, u tom gradu su prisutni ekonomski problemi, plus ekološki problemi, itd. Dobra stvar je što je organizacioni odbor Platforme za progres u Zenici počeo sa organizacijom prije nego ostali, jer su imali i iskustvo ostalih na koje da se ugledaju pa su ranije počeli sa pripremama. Odlučili su da urade nešto drugačije. Dobili smo dozvolu za 100 učesnika. Gradonačelnik me nazvao dan ranije i rekao da bi volio prisustvovati događaju i da bi to i uradio da će taj dan biti prisutan u gradu, jer smo ga pozvali da održi govor odnosno da se obrati prisutnima. Dakle, dobra stvar u Zenici je što nam je dozvoljeno 100 učesnika. Sa 100 učesnika u koloni pokrijete oko kilometar, i krećete se od početne do finalne tačke, tako da vas veliki broj ljudi može vidjeti na toj šetnji. Ne možemo od njih tražiti da se pridruže koloni jer je broj učesnika ograničen na 100 zbog Covid-19. Svi smo naravno nosili maske i održavali distancu. Drugačije je bilo to što su oni odlučili da se ne krene sa jednog nego sa više mjesta, u manjim grupama. Onda su te grupe poput pritoka uticale u glavnu rijeku odnosno kolonu, tako da je glavna grupa postajala sve veća i veća, ali manje grupe su pokrile i ostale dijelove grada, tako da je djelovalo kao da smo sa 100 učesnika pokrili pola grada. Bilo je zaista *cool* kako smo krenuli u manjim grupama sa centralne lokacije a to je Park Kulina bana, koji je bio jedan od ranih i najslavnijih vladara Bosanskog Kraljevstva. Kulin je njegovo ime a ban je titula koju je nosio, poput vojvode, recimo. On je poznat po izdavanju povelje kojom je dopustio trgovcima iz Dubrovnika da svugdje po Bosni putuju pod njegovom zaštitom. On je takođe dozvolio hrišćanima da praktikuju svoju vjeru - zapravo ne, to je riječ o drugom dokumentu koji je izdat za vrijeme Osmanskog carstva. Kulin je dozvolio slobodnu trgovinu i putovanje ljudima izvana, a tog dana se upravo navršila 831 godina od nastanka te povelje. Taj dan je takođe bio dan kantona u kojem se Zenica nalazi – Zeničko-dobojskog kantona. Dakle, prošla subota je zaista

bila značajan dan, a mi smo krenuli iz parka u kojem se nalazi preslika povelje Kulina bana, po kojoj je cijeli park i dobio naziv. Odatle smo krenuli, što na smislen način pokazuje činjenicu da Bosna posjeduje historijski kontinuitet od 12. stoljeća pa nadalje. Iako sada prolazi kroz grozna vremena, to nije nešto o čemu ljudi mogu tek tako arbitrarno odlučiti da li ta stvar treba da postoji ili ne. Njena historija kreće sa 12-tim stoljećem. Počeli smo šetati i drugi su nam se pridruživali dok smo se kretali prema centru. Zeničani su jako dobro reagovali na to sa svojih balkona, iz kafića, sa trotoara i parkova, iz automobila, podržavajući nas, i bilo je veličanstveno. Na kraju smo stali na Trgu Alije Izetbegovića, a on je bio prvi predsjednik ove obnovljene Bosne i Hercegovine. To je ispred trgovačkog centra a tu se nalazi i fontana sa velikim zastavama Bosne i Hercegovine koje su se vijorile. Odali smo počast na tri mjesta, a na samom trgu je troje ljudi održalo govor, kao i osoba koja je odrecitovala zaista snažnu poemu napisanu za ovu priliku. Jedan sjajan muzičar je izveo pjesmu, a održan je i performans grupe ljudi koji su predstavljali naših pet načela: država na prvom mjestu, sposobnost odnosno znanje i obrazovanje, poštenje i integritet, briga za mlade, a sada i naše peto načelo a to je odgovornost. Dakle, tih pet načela je predstavljeno/odigrano, kako bi se istakao njihov značaj. Na kraju smo zaključili da je događaj bio dobro organizovan i da je jako dobro realizovan. Ljudi su jako dobro odreagovali na govore. U Zenici smo dodali i dva nova zahtjeva. Jedan zahtjev se odnosio na čist zrak, jer zbog željezare oni nemaju čist zraz, a onda smo to proširili na ekološku situaciju općenito odnosno na zaštitu prirodne sredine. Drugi zahtjev se odnosio na sport, odnosno na brigu o finansiranju sporta. To je jako važno, naročito u Bosni ovih dana kada se sve što ima ikakve veze sa ovom zemljom dovodi u pitanje. Kad državna reprezentacija igra fudbal, ili pak košarku, većina ljudi se okupe kako bi podržali državnu reprezentaciju i navijali za njih, a to su takođe rijetki momenti kad ljudi zaborave svakodnevne probleme pa nije riječ o politici ili poslu, pa čak ni o tome imate li posao ili ne, nije čak riječ ni o bolestima, Covid-19 ni bilo čemu, nego o tom državnom ponosu. To je jako važno za ljude, naravno, taj državni identitet. Ta ideja je potekla od našeg lokalnog tima u Zenici i mi smo ju usvojili kao što smo usvojili i kulturu kao zahtjev koji smo predstavili u Tuzli.

Dakle, to je bio značajan događaj, a sada planiramo još četiri mirne protestne šetnje i vidjet ćemo hoćemo li imati dovoljno vremena da ih realizujemo. Sada putujem u SAD i to će otežati stvari,

očito, i neke stvari će se odgoditi dok se ne vratim. Zatim su izbori, koji su trebali biti održani 4. oktobra ali su odgođeni za 15. novembar a u Mostaru za 20. decembar. Pohvale svima koji su učestvovali u realizaciji ovog događaja i njihovoj hrabrosti da uvide promjene. Jedna stvar zbog koje sam izuzetno ponosan je to što je ozvučenje bilo dobro. Uvijek kažem ljudima da je zvuk jako bitan. Možete držati izvanredan govor ali ako vas ljudi dobro ne čuju onda je to izgubljeno. Zvuk mora biti kristalno jasan tako da ljudi i ne obraćaju pažnju na to jer je toliko dobar: dovoljno glasan i dovoljno jasan, pa se onda brinete o poruci koju prenosite. Bilo je savršeno - ozvučenje koje su obezbijedili je zaista bilo savršeno. Takođe je odlično da su nam čak postavili i pozornicu, a to je nešto s čim smo se pomučili u Banjaluci gdje smo noć ranije razmišljali šta da radimo i kako da kreiramo neku vrstu pozornice tako da ljudi mogu vidjeti one koji drže govore. Oni su imali pozornicu i svi su ju mogli koristiti, i ne samo to, nego su obezbijedili i dva mikrofona i razglas. Kad su najavili mene, dok sam prilazio pozornici, pogledao sam u pozornicu i vidio dva mikrofona i da su oba sa kablom. Ja se inače krećem oko pozornice i razgovaram sa ljudima, odnosno na pozornicu samo odem da uzmem mikrofon, a zatim siđem. Dok sam prilazio pozornici gledajući u ta dva mikrofona, pokušao sam vidjeti koji od njih dva imaju duže kablo tako da se mogu slobodnije kretati. Iznenada je jedan čovjek došao iza pozornice, a to su očito ljudi za tehničku podršku, te mi prišao i dok sam ga gledao i pitao se šta se dešava on je ispružio svoju ruku i dao mi bežični mikrofon. U tom trenutku sam skoro zaplakao, jer to je ono što želim i čemu se nadam: da imamo taj nivo profesionalnosti da čak ne morate ni da tražite nešto a ono će biti tu jer ljudi obraćaju pažnju da ja tako radim, pa će reći: „Ok, za Mirsada trebamo bežični mikrofon jer on voli da se kreće okolo. Ne možemo ga zadržati na istom mjestu pa mu dajmo bežični mikrofon“. Sve je bilo tu. Čovjek koji me čekao je znao i samo mi je prišao i dodao mi mikrofon, i upravo u tom trenutku sam bio tako ponosan na ovo što smo postigli. To se ne dešava stalno, ali u tom trenutku se nekako sve posložilo: osjećaj da smo se okupili i da moramo razmišljati o detaljima, da je to važno.

Prije dva dana sam imao još jedan takav trenutak. Čuo sam o događaju kad je neko u lice odnosno u glavu udario jednog od naših kandidata sa liste za Ilidžu, i te večeri dok sam bio na jednom sastanku, tražio sam Viber grupu Upravnog odbora Platforme, gdje je neko iznio tu vijest. Neki čovjek je iznio tu vijest na Facebooku, ne rekavši nama nego jednostavno to

objavivši na Facebooku. Počeo je razgovor o tome, te su ljudi počeli govoriti da moramo izdati saopštenje za javnost, da moramo reagovati, da moramo zaštititi tu osobu, i tako dalje. Uzeo sam taj Facebook status sa videom i na licu mjesta sam kreirao Viber grupu za Politički savjetodavni odbor, te im kopirao status i rekao da se to dogodilo te ih upitao šta misle da li treba da izdamo saopštenje za javnost ili pak da uradimo nešto drugo. Gledao sam te dvije struje razgovora u dvije Viber grupe, i vidio sam da su svi zabrinuti i da svi daju konstruktivne prijedloge da se nešto poduzme. Uzimao sam najkonstruktivnije prijedloge iz Viber grupe Upravnog odbora i dijelio sa Političkim savjetodavnim odborom i obrnuto. U određenom trenutku sam vidio da se došlo do određenog konsenzusa unutar Upravnog odbora, pa sam im rekao da je u toku i sastanak Političkog savjetodavnog odbora i da ih trebamo pustiti da rade svoj posao jer to je ono što oni treba da urade, ali ako može da predložim da se dvoje iz Upravnog odbora pridruže njihovoj grupi tako da mogu dovršiti razgovor. Dodao sam dvoje ljudi iz Upravnog odbora u grupu Političkog savjetodavnog odbora. Konverzacija u grupi Upravnog odbora je jenjavala, a druga grupa je došla u fazu donošenja odluke: šta reći i kako to reći. Odlučeno je da se izda saopštenje za javnost ujutro, te da se pres-konferencija održi u skladu sa aktivnostima u gradu tako da možemo imati predstavnike medija sa nama umjesto da oni budu zauzeti oko nekih drugih događaja. Dok smo razgovarali, jedan od članova je preuzeo odgovornost pisanja saopštenja za javnost, i dok je razgovor tekao prijedlog saopštenja je već stigao. Ubrzo smo se usaglasili oko prave verzije, i zahvalio sam, te sam se onda obratio Upravnom odboru rekavši im da će uskoro vidjeti prijedlog saopštenja, te da će dobiti set izjava koje mogu koristiti ako ih neko upita šta se dogodilo, ali i da informišu svoje članove o tome šta se dogodilo i kako reagovati na to, te šta očekivati u budućnosti. Te izjave su napisane, i u suštini smo za sat i petnaest minuta saznali za taj događaj, prodiskutovali ga, odlučili šta učiniti, dva organa Platforme za progres su bila uključena i djelimično iskombinovana kako bi se obavio taj zadatak. Svi su informisani o sadržaju i prirodi naše reakcije na događaj, svi su imali priliku da komentarišu za slučaj da su odlučili da bi možda drugačiji pristup odnosno reakcija bili primjereniji, i onda je razgovor završen jer je posao urađen. Znam da je to bio dug opis jednog trenutka, ali kad je posao obavljen, osjetio sam da je to takođe bila izvanredna demonstracija toga kakva Platforma za progres može i treba da bude – ta vrsta razgovora sa konstruktivnim

prijedlozima i osjećajem hitnosti ali bez panike, sadržajan razgovor gdje niko nije pokušavao da se pravi pametan, nego su svi bili samo zabrinuti i konstruktivni. Na kraju smo brzo došli do rješenja i odluke o smjeru djelovanja. Svi su volontirali da odrade određeni dio posla pa je sve odmah i urađeno. U tom momentu sam zaista bio ponosan tom grupom ljudi, pa sam nešto o tome i napisao: da je to zaista bio težak trenutak za tu osobu i za Platformu za progres, ali i prelijep trenutak zbog toga kako smo odreagovali zajedničkim snagama, na organizovan, konstruktivan i koordiniran način. To me podsjetilo i na onaj trenutak u Zenici. Ja često pričam šta očekujem od Platforme za progres i od ljudi: drugačiju vrstu odgovornosti, drugačiju vrstu ponašanja, profesionalizam, integritet - što je sve u cjelosti prikazano tokom ta dva trenutka. To je izuzetno ohrabrujuće.

Clark Curtis:

Htio sam pitati... Možda to mogu biti viđeni kao neki obični trenuci, ali mora da postoji neko lično zadovoljstvo odnosno osjećaj ostvarenja kad vidiš rast koji se dešava ne samo na mirnim protestnim šetnjama, nego i kroz ova druga dva primjera toga dokle se došlo. To mora da je motivirajuće ne samo za tebe nego i za ljude unutar stranke.

Mirsad Hadžikadić:

Apsolutno. Lako je zapasti u negativnu rutinu kako bi sve moglo biti bolje i zašto smo uradili nešto i zašto nismo uradili nešto drugo, ali ovi trenuci vas spuste na tlo, u smislu da odstupite malo i pomislite: „Vao, slušajte, ovo možda nije bilo moguće prije nego smo započeli s ovim“. Svaka protestna šetnja djeluje motivirajuće. Ona vam ponovo puni baterije, i svi učesnici tih šetnji kažu istu stvar. Kao i uvijek nakon protestne šetnje, napravili smo malo okupljanje, naravno uz poštivanje svih mjera i ograničenja ponašanja koja su na snazi. Ipak smo se malo opustili i razgovarali o ovome iskustvu. Ovaj put je grupa nas otišla na ručak kod jednog od naših članova koji otvara restoran. Bila je to sve domaća hrana i bezbjedan raspored sjedenja. Mnogi smo otišli tamo i razgovarali o tom iskustvu. Bilo je interesantno što se jedna riječ stalno ponavljala u njihovim opisima događaja i kako su se osjećali za vrijeme i nakon događaja, a ta riječ je: porodica. Oni su stalno govorili da smo porodica. Mi naravno moramo reći da je ovo politička stranka jer tehnički i zakonski ona to i jeste. Često govorimo o pokretu odnosno političkom pokretu, jer to nagovještava ideje umjesto činjenice da se radi o političkoj

organizaciji. Ali kad ljudi kažu da smo porodica – to je korak dalje, i to pokazuje upravo šta su porodice, jer to ne znači da se one uvijek slažu, jer često se ne slažu, ali jedni drugima čuvaju leđa i kad je teško članovi porodice su oni na koje se možete osloniti. To je svugdje tačno, a možda i istaknutije u južnjačkim državama, gdje su porodične tradicije i snažnije. Upravo o tome se radi: da ti ljudi vole da se susreću i dolaze na ove protestne šetnje, da razgovaraju i da svi doprinose te uključuju i lokalno stanovništvo u to. Postoji osjećaj ponosa kada oni kažu da je ovo porodica, a to donosi promjenu. Sjećaš li se one izjave da kad je teško, vi u svom srcu jednostavno znate da je to vrijedno toga.

Clark Curtis:

Posmatrajući izvana, fascinirajuće je, i jako je zabavno gledati taj rast, dokle se došlo i dokle još se može ići.

Mirsad Hadžikadić:

Hvala ti. I ti si dio ovoga, i ja to cijenim.